

חוברת בית המקדש

שמות השבטים

בהוצאת מחלקת ההדרכה של תנועת אריאל

כתיבת פעולות:

אלירז רייש

רעות סטופל

נעמה אבוהב

עריכה: נעמה אבוהב.

יחד שבטי אריאל

השמות החדשים - מה, מדוע ולשם מה?

שבוע המקדש ה'תשע"ד

קומונרים ומדריכים יקרים,

אנחנו בפתחו של שבוע המקדש. שבוע המקדש נקבע בתנועת אריאל לשבוע של י' בטבת בו החל המצור על ירושלים. האבל על חורבן בית המקדש מלווה אותנו כבר מאות שנים, ואנו חיים אותו יום יום. בכל תפילה, בברכת המזון, ואפילו בברכת "מעין שלוש" אנחנו מתפללים ומתחננים על בניין המקדש.

אבל למה? מה חסר לנו בדיוק? מה לא מספיק במציאות שלנו, בה עם ישראל נמצא בארצו, וחי במדינה חזקה ומתפתחת? ומה יהיה שונה כשבית המקדש יבנה?

בית המקדש הוא המקום המבטא באופן השלם ביותר את השראת השכינה בעם ישראל. חיבור ישיר עם ריבונו של עולם. מאז חורבן בית המקדש, שהתחיל בחורבן הרוחני, בניתוק של עם ישראל מדרך ה', פסקה נבואה מעם ישראל. החוסר בנבואה מביא למציאות חיים חסרה, מציאות של בלבול וחוסר הבנה מהו רצון ה' בעולם.

מתוך שייכות לכלל ישראל, המייחל ומתפלל לבניין המקדש, אנו כתנועת אריאל משתדלים לפעול לקירוב בניינו וליצירת המציאות האידיאלית השלמה של עם ה' אשר חי על פי רצון ה'. לכן החלטנו ש"הציפיה לבניין אריאל", תהיה ערך יסוד בתנועה שלנו. נפעל בכל כוחותינו על מנת לקרב את בניין המקדש ואת הגאולה השלמה.

השנה לשבוע המקדש יש משמעות מיוחדת; בעוד כחודש, בט"ו בשבט, יקבלו שבטי חב"א שמות חדשים. מעתה והלאה השבטים באריאל ייקראו בשמות חדשים, שמות המבטאים את מהותה ותפקידה של תנועתנו, ויהיו כשמותיו בית המקדש: יסוד, גלעד, דביר, הראל, נוה, מעוז ונחלה.

לכל שם יש משמעות מיוחדת, המסמלת פן מסוים בתפקידו של בית המקדש:

יסוד - השם "יסוד" מסמל את היות בית המקדש בסיס של העולם כולו. הקרקעית של קודש הקודשים היא אבן השתיה, אשר ממנה הושתת העולם, משם נלקח העפר שממנו נוצר אדם הראשון. כך גם מבחינה רוחנית- המקדש, החיבור המוחלט בין הקב"ה לבים עם ישראל ולעולם כולו, הוא הבסיס של הכל.

גלעד - "גל ועד לאומות העולם שהשכינה שורה בישראל" (שיר השירים רבה). שם זה מבטא את תפקידו של בית המקדש להעיד על כך ששורה שכינה בישראל.

דביר - מלשון "דיבור", קשר ישיר עם רבש"ע. "וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארן העדת מבין שני הכרבים" (במדבר ז' פט')

הראל -

הר ה', הר המוריה, בו עקד אברהם אבינו את יצחק, מסמל את מסירות הנפש של עם ישראל על דבר ה'. "אשר יאמר היום בהר ה'..." (שמות לד כג)

נאווה -

שם זה מבטא את היות בית המקדש מקום בו הרוחניות והנוי, היופי החיצוני, משלימים זה את זה ויצרים יחד את הדבר השלם ביותר.

מעוז -

השם "מעוז" מבטא את תפקידו של בית המקדש כמקור החוסן של עם ישראל. "ה' מעוז חיי". לעמים שונים מקורות כח שונים: צבא חזק, עושר כלכלי וכד'. הביטחון של עם ישראל מגיע מבית המקדש, מהקשר עם הקב"ה. בזמן שבית המקדש עומד על מכוננו, בזמן שאנו עושים רצונו של מקום, ושכינתו שרויה בתוכנו, אז המקדש מהווה "מעוז" לנו, אנו בטוחים, וכך יכולים להוציא את כל כוחותינו מהכוח אל הפועל במלוא עוזם. "תורת חיים בעוז".

נחלה -

בית המקדש בתורה מכונה במפורש בשם "נחלה": "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה" (דברים יב' ט'). רש"י על פי הספרי מסביר ש"מנוחה זו שילה, נחלה זו ירושלים". "נחלה" מבטאת נצח, דבר המונחל (מועבר) מדור לדור. נחלה היא קרקע, יציבות, נצח.

שם מבטא מהות. כבר אצל אדם הראשון מצאנו כי חכמתו היתרה של האדם על המלאכים הייתה ביכולת לקבוע שמות:

"ויהיכם מכל האדם, מאדם הראשון, מה היתה חכמתו את מוצא כשבקש הקב"ה לבראות את האדם נמלך במלאכי השרת, אמר להם נעשה אדם בצלמנו, אמרו לפניו (תהלים ח') מה אנוש כי תזכרנו, אמר להם, אדם שאני רוצה לבראות חכמתו מרובה משלכם, מה עשה כינס כל בהמה חיה ועוף והעבירן לפניו, אמר להם מה שמותן של אלו, לא ידעו, כיון שברא אדם העבירן לפניו, אמר לו מה שמותן של אלו, אמר לו לזה נאה לקראות שור, ולזה ארי, ולזה סוס, ולזה חמור, ולזה גמל, ולזה נשר, שנאמר (בראשית ב') ויקרא שמות, אמר לו ואתה מה שמך, אמר לו אדם, למה שנבראתי מן האדמה. אמר לו הקב"ה אני מה שמי, אמר לו ה', למה שאתה אדון על כל הבריות, היינו דכתיב (ישעיה מ"ב) אני ה' הוא שמי, הוא שמי שקרא לי אדם הראשון... (במדבר טז ג)

בעם ישראל שנים עשר שבטים. לכל שבט שם משלו, נחלה משלו, ותפקיד מיוחד לו בעם ישראל. כמו בעם ישראל, כך במשפחה: גדלים יחד, באותו הבית, כמה אחים יחדיו. לכל ילד אופי מיוחד, וכמובן שם שמתאים לו ונבחר על ידי הוריו.

כמו בשבטי ישראל, וכמו במשפחה, כך גם בתנועות הנוער השונות הפועלות בעם: לכל תנועה שם משלה, דרך משלה ותפקיד מיוחד לה בעם ישראל. תנועת אריאל, כשמה, פועלת בעם להוספת קדושה ולהתקרבות אל המציאות האידיאלית של בית מקדש.

מכיוון ששם מבטא מהות, תפקיד, ראוי ונכון ששבטי אריאל יקראו בשמות המבטאים את תפקידם בעם.

כפי שנכתב לעיל, תפקידה של תנועת אריאל הוא אותה "ציפייה" פעילה לבניין אריאל. המקדש מופיע בשמנו, בדגלנו ואף בהמנון אותו אנו שרים בכל מפקד. זוהי מהותנו וזהו תפקידנו בעולם- לעשות כל אשר בכוחנו כדי להביא לגאולת ישראל השלמה ולבניין המקדש. לכן, זכות גדולה, ואחריות גדולה, יש בכך שמעתה גם שמות השבטים שלנו יהיו שמות המבטאים את בית המקדש.

כמה מילים על מה שיש בחוברת ...

* על כל אחד משמות השבטים החדשים:

א. הסברת משמעות השם לפי מקורות שונים.

ב. פעולה לחניכים המלמדת את משמעות השם.

* דף לימוד על הנושא, לערב אבות ובנים / אמהות ובנות.

* שו"ת על מהלך החלפת השמות בתנועה.

חשוב שתתחברו לנושא, תלמדו אותו, ותעבירו אותו בצורה הטובה ביותר לחניכים שלכם, שלנו....

חזקו ואמצו

בציפיה לבניין אריאל

שבת נאור

גלעד במקורות:

בשם גלעד נקראים אישים שונים בתנ"ך:

- הראשון הוא מבני מכיר בן מנשה ²
 "...ומכיר הוליד את גלעד".

- השני הוא אביו של השופט יפתח ³.

- גם אחד מבניו של גד נקרא בשם גלעד.

- גלעד ידוע גם כאחד האזורים הפוריים שראו בני ראובן ובני גד במזרח א"י ובקשו לקבוע שם את מושבם.

הר הגלעד מופיע בספר בראשית ⁴ בקשר לבריחת יעקב מפני לבן.

"ויברח הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר הגלעד".

איזור הגלעד:

הר הגלעד הוא שטח הררי המשתרע למזרח הירדן בן הירמוך לבין נחל חשבון והיבוק, והוא מחולק לשנים, חצי הגלעד מזה וחצי הגלעד מזה. ארץ הגלעד נודעת כארץ מקנה ⁵ ובשיר השירים ⁶ מופיע הפסוק "בעדר העזים שגלשו מחר גלעד" כביטוי לארץ פוריה לגדל עדרי צאן.

- מניין שנקרא בית המקדש "גלעד"?

ספרי פ' וזאת הברכה פסקא שני"ז:

ואת הגלעד [דברים ל"ד אי] מלמד שהראהו בהמ"ק מיושב על שלוותו וחזר והראהו מציקים המחריבים בו ואין גלעד אלא בהמ"ק שנאמר [ירמי' כ"ב וי] גלעד אתה לי ראש הלבנון.

מדרש תנחומא:

"וייבן את בית יער הלבנון" למה נמשל ליער? מה יער פרה ורבה - כך בית המקדש, כל מה שהיה בתוכו היה פרה ורבה.

מה משמעות השם?

במדרש על הפסוק כעדר העיזים שגלשו מהר גלעד, חז"ל מבארים "הר שגלשתם מתוכו עשיתיו גל ועד לאומות העולם, ואי זה זה? זה בית המקדש" והכוונה שהקב"ה אמר לכנסת ישראל בית המקדש שעל הר המוריה שמשכתם לכם מתוכו טובות וזכויות עשיתיו גל ועד. גל - הר גבוה, ועד ומופת לעולם על משפט ה' בעולמו שלא לישא פנים ולהעניש ולהחרים אפילו את הר נחלתו בעוון עם נחלתו.

למדנו אם כן שגלעד הינו כינוי לבית המקדש, ופרושו ע"פ חז"ל גל - עֵד: גל - הר גבוה. ועד - מעיד לכל האומות שהשכינה שורה בישראל ושהקב"ה מנהיג את עולמו. ניתן להוסיף אולי כוונה נוספת גיל - עד, תפילה או צפיה שנגיל ונשמח לעד לעולם.

ויותר בהרחבה:

המדרש (בראשית רבה עא' יא') נותן משמעות מיוחדת לשם גלעד. "ר' נהוראי אמר משל גר היה, הה"ד (מלכים א יז) ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד, א"ר פליפי בר נהוראי מאן חזית למימר כן? (מה ראית לומר כן שגלעד הוא של בני גר והלא מארץ הגלעד ניתן גם לחצי שבט המנשה) א"ל דכתיב (יהושע יג) ויהי להם הגבול יעזר וכל ערי הגלעד" הרי כתוב בחלוקת הארץ לשבטים ויתן משה למטה גד לפי למשפחותיהם ויהי לה הגבול - יעזר וכל ערי הגלעד! בשלב זה המדרש שאול אם כן אין זה מתרץ רבי אליעזר את אותו הפסוק שכתוב מתושבי גלעד? מיושבי לשכת הגזית מבני סנהדרין גדולה של שבעים זקנים שהיו יושבים בלשכה זו שבבית המקדש וזה שהכתוב מרמז "מתושבי גלעד" מתושבי - מן היושבים בדן, גלעד - אין גלעד מרמז אלא על בית המקדש! נראה מהמדרש שאחד השמות של בית המקדש נקרא בו הוא גלעד. במדרש אחר (שיר השירים רבה ד ה) על הפסוק כעדר העיזים שגלשו מהר גלעד (שה"ש ד א), חז"ל מבארים "הר שגלשתם מתוכו עשיתיו גל ועד לאומות העולם, ואי זה זה, זה בית המקדש" והכוונה שהקב"ה אמר לכנסת ישראל בית המקדש שעל הר המוריה שאתם בני ישראל משכתם לכם מתוכו טובות וזכויות בבנינו עשיתיו גל ועד גל - הר גבוה, ועד ומופת לעולם על משפט ה' בעולמו שלא לישא פנים ולהעניש ולהחרים אפילו את הר נחלתו בעוון עם נחלתו. למדנו אם כן שגלעד הינו כינוי לבית המקדש, ופרושו ע"פ חז"ל גל - עֵד: גל - הר גבוה ועד לכל האומות שהשכינה שורה בישראל ושהקב"ה מנהיג את עולמו. (הרב משאל רובין)

2 במדבר כו', כט'.

3 שופטים יא', א'.

4 לא', כא'.

5 במדבר לא', א'.

6 ד', א'.

7 שיר השירים רבה ד', ה'.

סוואה שהט גלעד

מטרה:

החניכים יבינו את משמעות השם "גלעד" שמבטא את היות בית המקדש גל ועד להשגחת ה' בעולם.

א. *נלא את החניכים- כאלו אתן לומדות את הלש "גלעד", איזה מילים צה מצבי אכן?*

נשמע תשובות.

נסביר לחניכים שאת השם "גלעד" ניתן לפרק לשתי מילים **גל-עד**.

גל- נבקש מהחניכים להדגים עם הידיים איך נראה גל- גל זה כמו צורה של הר- מקום גבוה.

עד- אות וסימן (מילון אבן שושן). דבר נצחי-לעולם ועד.

נלא- אמלכו יל כיוון אמר נקרא במקדש גל-עד?

כדי להסביר את זה נספר לחניכים סיפור. (כדאי להמחזיז את זה בהצגה).

בממלכת גלעד גרו אנשים פשוטים ושמחים ולהם מלך. כל תושבי הממלכה הכירו את המלך וידעו כמה הוא חזק וגיבור. אך לא רק תושבי הממלכה הכירו אותו.. אומנם ממלכת גלעד היו הכי קרובים למלך, אבל המלך דאג לכל אדם. גם למי שלא מהעם שלו. כל בני האדם שמעו על המלך. גם אם לא ראו אותו אף פעם, הם ידעו שאם יתנהגו יפה ויקיימו את המוטל עליהם, יהיה להם טוב, ואם לא...

לממלכת גלעד היו כמה ממלכות שכנות. לפעמים חיו הממלכות השכנות בשלום עם ממלכת גל-עד, ולפעמים, התחשק להם לצאת איתם למלחמה. באחת השנים החליטו כל הממלכות השכנות לצאת נגד ממלכת גלעד למלחמה. הן קנו כלי נשק חדישים, צחצחו את החרבות ותקעו בשופרות כדי לקרא לכל החיילים שלהם למלחמה. כל נתיני ממלכת גלעד התכנסו בבתיהם בפחד ולא ידעו מה לעשות. הם לא אהבו להלחם והאמת היא, שהם בכלל לא ידעו להלחם. ישבו חכמי הממלכה וחשבו מה לעשות. ישבו יום, ישבו יומיים, ישבו חודש, ישבו חודשיים, ולפתע עלה במוחם רעיון.

- אפשר לעצור בסיפור ולשאול את החניכות מה היה הרעיון של אנשי ממלכת גלעד.

האויבים כבר התאספו בגבולות ממלכת גלעד ותכננו לפרוץ אליה כשלפתע יצאו כל האזרחים (התושבים) עם דגל ענק שעליו מתנוסס ציור ענק של המלך. הדגל היה כ"כ ענק שראו אותו מכל כיוון ומכל ארץ.

ברגע שראו החיילים את התמונה של המלך, מיד נזכרו כמה גדול וחזק מלך גל-עד, כמה אוהב הוא את הנתינים שלו ולא יתן לאף אחד לפגוע בהם לרעה וכמה לא כדאי להתעסק איתו.

מיד הכניסו החיילים את החרבות למקומם, פשטו את מדי המלחמה וחזרו בבושת פנים אל בתיהם.

הדגל היה אות וסימן לחוזקו וגבורתו של מלך גל-עד.

הצעה להמחזת הסיפור:

בהצגה כדאי לשתף קצת את החניכים בעלילה (לדוג', אם יש לי 10 חניכים, אז 7 הם האוייבים ו3 הם מממלכת גלעד. מחלקים אותם ל2 קבוצות בחדר. המדריך קורא מהשלב של ההכנה למלחמה והם צריכים להקשיב ולעשות פנטומימה. רצוי להביא 2-3 מקלות של מטאטא לדמות חרבות ולהביא אותם לחניכים בוגרים שלא יקימו מהומות. ככה החניכים ירגישו שותפים ויקלטו את עוצמת המסר - מי מעז להלחם במלך???)

אחרי הסיפור, נלא את החניכים אם כאת מילבו יכולו ארסביי אנה בית המקדל נקרא אן-צד.

נסכם -

בית המקדש נקרא גלעד, כי הוא סימן לעם-ישראל ולכל האומות כי ה' הוא מלך העולם. נספר שמלכים מכל העולם היו באים לראות את בית המקדש והיו מקריבים קורבנות לכבוד ה'.

ב. כדי לחדד עוד יותר את משמעות השם נשחק עם החניכים את משחק התנועות.

נוציא חניך אחד מחוץ לחדר וממנים חניך אחר שהוא "מלך התנועות" וכולם צריכים לחקות את התנועות שהוא עושה והחניך שיצא מהחדר, בהיכנסו יצטרך לנחש מיהו מלך התנועות.. נבקש מראש משני חניכים לבלבל את התנועות בכונה.

סביר להניח שהחניך שיצא החוצה יתקשה לזהות מיהו מלך התנועות.

אם החניך שיצא החוצה אכן יתבלבל בזיהוי, נסביר לחניכים כשבית המקדש יבנה, כולם ידעו מה מה רצון ה' ומיהו ה'. היום יש כ"כ הרבה בלבול. יש אנשים שאומרים- ה' אמר להתנהג בצורה אחת ואנשים אחרים אומרים- ה' אמר להתנהג בצורה אחרת וקשה לדעת מה האמת.

אם החניך לא יתבלבל ניתן לשבח אותו שלא התבלבל ולהגיד שיש אנשים שכן מתבלבלים ואנחנו שואפים להיות כאלה שיודעים את האמת ולכן אנחנו פועלים לבניין בית המקדש במהרה.

* חשוב להוציא החוצה חניך שלא ייפגע אם יתבלבל, כלומר מהדומיננטים בשבט.

ג. "גל-עד"- מה זה אומר לי?

לפני הפעולה נכין פאזל עם תמונה של בית המקדש ולתת לכל אחד מהחניכים חלק. כל אחד שם את חלקו וביחד יוצאת תמונה שלימה. מסבירים שכאשר כולנו מקיימים מצוות, משתדלים כמה שיותר לקרב את הגאולה ומשלימים את חלקנו ע"י עשיית רצון ה'- אז כבוד ה' מתגלה בכל כל העולם

נלא- כיום, בלעוד אין אנו בית מקדל, ופנאים מסביב לא מבינים לב' הוא פמאק, מה אפלי אעלות כדי אבראות אכואם לב' הוא פמאק אעוואם וצד?

נשמע רעיונות.

לסיכום:

עצם ההליכה בדרך ה', לפי המוסר של התורה, כבר מראה לכל העולם שה' הוא המלך, וגורמת לכל העמים לרצות להתקרב אל ה' וללמוד מעם ישראל.

כדאי כסיכום להכין עם החניכים דגל ענק עם ציור של המקדש ולתלות בסניף או במקום ציבורי.

ניתן לרשום עליו מהפס': "וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, נִבּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית-ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים, וְנִשְׂא, מִגְּבָעוֹת; וְנִהְרֹו אֱלֹוֹ, כָּל-הַגּוֹיִם. וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים, וְאָמְרוּ לָבוּ וְנַעֲלָה אֶל-הַר-ה' אֶל-בֵּית אֱלֹקֵי יַעֲקֹב, וְיִרְנֹו מִדְּרָכָיו, וְנִלְכָה בְּאַרְחֹתָיו: כִּי מֵעִוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה, וּדְבַר-ה' וּמִירוּשָׁלַם. וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם, וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים; וּכְתַתּוּ חֲרָבוֹתָם לְאַתִּים, וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְרוֹת--לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב, וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. " (ישעיהו פרק ב')

לשבטים בוגרים, ניתן לחלק כצ'ופר את הפס' הנ"ל ולהסביר אותם על פי הסיפור. בימות המשיח, כשיבנה בית המקדש, כל הגויים מסביב יכירו בקב"ה, יעלו לרגל ויעזבו את כלי הנשק שלהם.

שְׁמַט דְּבִיר

דביר במקורות:

תהלים כ"ח ב:

"בנשאי ידי אל דביר קדשך".

בתפילה:

"והשב את העבודה אל דביר ביתך".

משמעות השם:

דביר הינו כינוי לקודש הקודשים שבמקדש שלמה בבית השני.

מצודת ציון 8: "קרויה דביר ע"ש שהדבור יצא משם".

מהקטע בתפילה שהזכרנו שמופיע בו השם דביר, נראה ששם זה מסמל תפילה שתחזור עבודת בית המקדש בקדושה וטהרה להביא ברכה לעולם מתוך הקדושה של ירושלים והמקדש.

הרב שמואל אליהו: "דביר הוא בגימטרייה אריה וגבורה וזה מלמד על כוחות ועוצמה גדולה שחבויים בנושא שם זה..."

כפי שהסביר המצודת ציון דיבורו של ה', ובעצם דבר ה' יוצא מהמקדש ומשם מתפשט בעולם כולו. המקור לכל הטוב והשפע, האור והטוב של העולם, הדרכת העולם בדרך הישרה, הכל משם מגיע. ולכן יש במקום זה עוצמה וקדושה גדולים ואדירים.

ומעבר למקורות:

"ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים בעבור שהוא על ארון העדות"

הכרובים מהווים אמצעי להורדת כוחות א-לוהיים מאת הקב"ה לידי האדם.

זו שיטתם של ר' יהודה הלוי ור' אברהם אבן-עזרא. אין ריה"ל מסביר באופן ספציפי את תפקידם של הכרובים, אלא באופן כללי את תפקידו של המשכן, שהוא לדעתו כלי להשכנת השכינה בקרב עם ישראל.

ר' אברהם אבן-עזרא לעומתו מתייחס לכרובים באופן ספציפי, תוך כדי זיקה לגישת ר' סעדיה גאון, וכך הוא כותב:

והגאון הזכיר, כי שמונה עשר דברים הם במשכן, שהוא עולם אמצעי, וכמוהם בעולם העליון, וככה העולם הקטן. הנה הכלל, כל כרוב נעשה לקבל כח העליון, גם בעבור שילמוד המשכיל.

המשכן בכלל, והכרובים בפרט, משמשים ככלי להעברת כוחות שמקורם בעולם העליון - עולמו של הקב"ה ומלאכיו - לעולם התחתון - עולמם של בני-אדם. כוחות אלה מיועדים בעיקר לאדם המשכיל, המסוגל לקלוט אותם באמצעות כלים של העולם האמצעי - המשכן והמקדש.

סוואה שבת דביר

”דביר-על שם שהדיבור יוצא משם”

בית המקדש היווה מקום של קשר בין ד' לעם ישראל. עבודת הכוהנים ושירת הלויים נתנו לעם מקום להיות עם ד' בקשר רוחני וישיר, עד השיא של כהן גדול שנכנס ביום כיפור לקודש הקדשים.

נושא הפעולה: ”דביר על שם שהדיבור יוצא משם” המקדש מסמל את המקום בו דבר ד' מתגלה בעולם. וילמדו במה התבטא הקשר הזה.

אנו מתפללים שד' ישיב את עבודת הכוהנים וכך יחזור הקשר בינו לבין ד'.

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו כי יש כח לדיבור ובמיוחד כאשר הדיבור הזה הוא מול ד'.
הקשר שלנו מול ד' היה דרך עבודת הכוהנים, הקורבנות, העלייה לרגל ומעמד יום הכיפורים.

מהלך הפעולה:

* **חלק א':** כח הדיבור

* **חלק ב':** קשר ישיר

* **חלק ג':** הביטוי במקדש

חלק א': כח הדיבור

החניכים יבינו כי לדיבור שלנו יש משמעות רבה בעולם.

משחקים על דיבור

* **7 בום** - צריך לשים לב למה שמוציאים מהפה.

* נבקש ממספר חניכים להציג את סיפור **כיפה אדומה** יחד בפנטומימה ובלי לדבר בניהם.

* **הרוצח** - בדיבור שלנו אנחנו יכולים לשנות מציאות

* **אקווקה דה-לאומה:** המשחק יתבצע ללא השיר, כל אחד שר בלבו והתנועות צריכות להשאר אחידות כמו במשחק הרגיל.

המסקנה - לדיבור שלנו יש כח רב מאוד! קשה לנו מאוד בלי לדבר.

חלק ב': קשר ישיר

נחלק את הקבוצה לשניים,
כל קבוצה תקבל פתק:

קבוצה א': "אמא שלך מאוד חולה ואתה צריך בשבילה קליפת תפוז".

קבוצה ב': "בשביל להבריא את אביך עליך להשיג מיץ תפוזים".

נניח במרכז החדר תפוז אחד.

כל קבוצה תצטרך בתורה לשכנע את המדריך ע"י פנטומימה למה לה מגיע התפוז. לאחר ששתי הקבוצות יבצעו את המשימה המדריך יתן להם להסביר במילים למה הם צריכים את התפוז ואז תגלנה שתי הקבוצות שבכלל אין פה קונפליקט.

כאשר נדבר נבין כי אנחנו יכולים לפתור את רוב הבעיות שלנו.

בבית המקדש הקשר שלנו מול ד' היה קשר ישיר יותר שפחות היה 'מסתובב' בעולם כך אנו יכולנו לפנות לד' דרך הקרבת קורבנות, תפילה במקדש (ע"ע תפילת חנה בספר שמואל ותפילת שלמה המלך בחנוכת בית המקדש)

המדריך יקרא את הקטע הבא: (מומלץ לחלק אותו לחניכים)

תפקיד המשכן ובית המקדש הוא אפוא "לקלוט" את השכינה עלי אדמות, בתור המשך תמידי לאירוע חד פעמי של התגלות ה' בהר סיני. לכן הם צריכים להיות במידת האפשר דומים להיכל ה' האמיתי. זה בעיקר ייעודם של הכרובים, שאינם אלא הבסיס לשכינת ה'. וכך כותב הרמב"ן במקום אחר: [27]

עקר החפץ הוא במשכן מקום מנוחת השכינה שהוא הארון (...) וסוד המשכן הוא שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר (...) והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני, ובבא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני.

אנו מתפללים לה' שישב לנו את המקדש וכך הקשר שלנו מול ד' יחזור להיות ישיר יותר.

חלק ג': הביטוי במקדש

נכין כרטיסיות גדולות (נספח) ונתלה אותן על הקיר ונסכם את הפעולה-

בית המקדש מהווה לעם ישראל מקום לקשר ישיר בינו לבין הקב"ה. ההשפעה העצומה שאנו מאמינים כי יש בכוח הדיבור מתבטאת בעוז כאשר זה מול ה' בקשר שהוא ממנו אליו. המקדש קולט את דבר ה' ומוריד את זה אלינו ואנו מעלים את דברנו לפני ה'.

כעת, כשבית מקדש איננו, אנו מתפללים לה' 3 תפילות ביום ואת בית הכנסת אנו מכנים מקדש מעט אך כל אלו רק תפילות להשבת העבודה והקשר הישיר בינינו לבית הקב"ה - "והשב את העבודה לדביר ביתך"

שם הראל

הראל במקורות:

בראשית כב, יד':

"ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר ייאמר היום בהר ה' יראה"

משמעות השם:

משמעות השם פשוטה ביותר: **הראל - הר ה'**, כמו שכתוב בסוף סיפור עקידת יצחק, "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר ייאמר היום בהר ה' יראה" - פירוש: הר המוריה, ההר של בית המקדש, ההר שעליו תשכון שכינת ה'.

ואם נעמיק קצת יותר ונמשיך עם הרוח של עקידת יצחק:

להלן ההגדרה של מסירות נפש:

מסירות נפש: ביהדות, מסירות נפש היא הנכונות להקרבת החיים למען קיום מצוות התורה. הקרבת החיים באופן שכזה מהווה קיום מצוות קידוש השם ומכונה מוות על קידוש השם, ולעתים מכונה קידוש השם סתם, בעיקר בהקשר של מסעות הצלב.

אמנם, היהדות היא דת מקדשת חיים, וההלכה מתירה ואף מחייבת כל יהודי להפרי את המצוות, אם עליו לעשות זאת על מנת להציל את חייו. אף-על-פי-כן, ישנם שלושה איסורים אשר אותם חייב, על פי הדת, כל יהודי לקיים, גם במחיר הקרבת החיים. אלו הם איסורי ייהרג ואל יעבור: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים; הגדרה זו מורחבת בזמן המתואר כ'שעת השמד' - כלומר במקרה של גזרות מיוחדות שתכליתן העברה על הדת: במקרה שכזה מקובל כי יש למסור את הנפש אף על הקל שבמנהגים ('ערקתא דמסאנא'). במהלך ההיסטוריה יהודים רבים מסרו את נפשם על קידוש השם, במיוחד בתקופות בהן היו ניסיונות להמרת דת המונית כפניה של היהודים, רבים בחרו למות ולא לחלל את השם בעבודה זרה.

מהי מסירות נפש?

מסירות נפש אינה רק התמסרות למיתה בפועל, בהקרבה של רגע אחד בלבד, אלא היא דרך חיים, בניין נפשי שלם של תרבות ורוח, מדרגת חיים מיוחדת בה מתרומם האדם ומתמסר באופן מוחלט לאידיאל הגדול של קידוש שם שמים, עד שכל חיי העולם הזה אינם חשובים בעיניו והוא מוכן להקריבם עבור המטרה הנשגבה, בהקרבת כל החיים והעלאתם, בקביעות ובתמידות, בדביקות אלוקית. (הרב טאו, לאמונת עתנו ג')

**"בלבבי משכן אבנה להדר כבודו
ובמשכן מזבח אשים לקרני הודו
ולנר תמיד אקח לי את אש העקידה
ולקורבן אקריב לו את נפשי היחידה"**

סוואה שבת היראן

"אשר יאמר היום בהר ה' יראה"

הר ה' זה הראל.

אברהם קורא למקום המקדש הראל ומבטא בשמו של מקום של מסירות נפש של אברהם ויצחק בעקידת יצחק.

נושא הפעולה: הבנת מהי מסירות נפש ואיך זה מתבטא בעקידת יצחק ובקורבנות במקדש.

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו שמסירות נפש היא דבר שאתה מוכן למות למענו וממילא תסכים להשקיע בו רבות. הדבר שאתה משקיע למענו מגדל אותך לאדם גדול יותר. אברהם ויצחק בעת העקידה הסכימו למסור את נפשם על דבר ה'. הקב"ה רוצה שנחיה על תורת ישראל ולכן הקורבנות ביטאו במקדש את מקום המסירות נפש של האדם.

מהלך הפעולה:

* **חלק א':** אני משקיע-אני מתגדל!

* **חלק ב':** עקידת יצחק

* **חלק ג':** הקורבנות.

חלק א': אני משקיע-אני מתגדל!

נשחק:

* **7 צעדים** - שמים 2 המקלות וכל חניך צריך לעבור את זה ב7 צעדים. החניך האחרון מגדיל את המקל ושוב כל חניך צריך לעבור.

כשאתה מתמודד ויכול להתגדל עוד.

* **21** - כל הקבוצה עומדת במעגל כשמשהו באמצע. על הקבוצה לזרוק 21 פעמים את הכדור בלי שנופל/מי שהאמצע חוטף.

כשהקבוצה מתמודדת וממילא זה הופך אותה להיות טובה יותר.

הניסיון כמקום של "נס", דגל שמראה לך ולאחרים שאתה מסוגל ויכול לתת עוד. מוציא ממך כוחות שלא חלמת שיש בך.

חלק ב': עקידת יצחק

נשחק שני כלבים ועצם.

- בשביל דבר שחשוב לי אני אשקיע ואסכן את עצמי.

כדאי ללאול קודם כל את המניחים מה הם יודעים על העקידה ואת אדם אברהם.

חלק ג': קורבנות

בבית המקדש הקורבנות הם מסירות הנפש שלנו. כאשר אדם נותן משהו ממנו הוא נותן עצמו. השליח לדבר מצווה הוא כשולחו.

נלמד יחד או שנסביר לחניכים את הרעיון הבא: (שימו לב להדגשות)

"עולה מדברי חז"ל אלו, העוסק בתורה ובלימוד קורבן מסוים כאילו הקריב בפועל את אותו הקורבן. ונשאלת השאלה מדוע לא מצינו חידוש זה בשאר מצוות התורה, כגון: אדם הלומד הלכות תפילין כאילו שהניח תפילין בפועל, ואין הוא צריך להניח עוד תפילין? או אדם העוסק בהלכות שבת דבר זה יחשב לו כאילו שמר שבת בפועל, למרות שבפועל הוא לא עשה זאת? וכן לגבי שאר מצוות התורה, לא מצינו אדם העוסק בתורת המצוה כאילו עשה אותה, מדוע ענין זה קיים רק בקורבנות?

נוכל ליישב זאת ולהסביר דברים אלו, לפי הסברו של הרמב"ו לנושא הקורבנות, (ויקרא א', ט'), שהאדם המביא קורבן מסוים צריך בעצם לדעת שמה שעושים לבהמה היה צריך לעשות לו, לאדם עצמו, כל פעולה בקורבן הייתה צריכה להעשות באדם. אלא שהקב"ה רחמן וחס על האדם ולכן אמר הביאו בהמה. יוצא מכאן שהקורבן אינו מטרה, אלא אמצעי לאדם, לחשבון נפש על מעשיו. ולהגיע בכך

לתיקון המעשים.

לכן לימוד דיני וענין הקורבן, שמזה האדם יכול להגיע לחשבון נפש ולהסקת מסקנות חיוביות, זה כאילו הקריב את הקורבן. המטרה המושגת בהקרבת הקורבן ניתנת להשגה בלימוד תורת הקורבן, משא"כ בשאר המצוות, ששם המטרה היא עצם עשיית המצוה בלימוד המטרה לא מושג.

ועתה שחרב מקדשינו שיבנה במהרה, אמרו חז"ל "ונשלמה פרים שפתינו", התפילה היא במקום הקורבנות. כמו שבקורבן עיקר המטרה זהו חשבון נפש והסקת המסקנות החיוביות מכאן ולהבא, כך מטרת התפילה שתהיה בכוונה גדולה ואמיתית, כדברי חז"ל - "תפילה בלא כוונה כגוף בלי נשמה", כך שמתוך התפילה יתעלה האדם ויתקן מחשבותיו ומעשיו. והקב"ה יקבל את כל תפילתנו ותפילות עמו ישראל ברצון אמון. (מתוך אתר ישיבת כפר הרא"ה)

נסכום:

הדברים שמגדלים את האדם וגורמים לו להתקדם זה מה שמתאמץ למענם. אנחנו מגלים בעצמנו כוחות חדשים. ניסיון שמנוסס על דגל כוחותיו של אדם. מסירות נפש גורמת לנו לפעול בכל כוחנו באותו עניין עד כדי כל שלעיתים גם למסור את נפשנו. אברהם ויצחק בשעת העקידה היו מוכנים למסור את נפשם למען תורת ד' בלי היסוס נגשו לעשות רצונו. ה' שאוהב חסידיו קורא להם שלא לפעול כך אלא להקריב אייל. במקדש מסירות הנפש שלנו מתבטאת בהקרבת הקורבנות. ה' מורה לנו, לעם ישראל, שנקריב קורבנות כפתיח לחשבון נפש. הקורבנות במקדש הם אמצעי למטרה זו.

בראשית פרק כב

א ויהי, אחר הדברים האלה, וה' נסה את-אברהם; ויאמר אליו, אברהם ויאמר הנני.

ב ויאמר קח-נא את-בנך את-יחידך אשר-אהבת, את-יצחק, ולך-לך, אל-ארץ המצרים; והעלהו שם, לעלה, על אחד ההרים, אשר אמר אליך. ג וישבם אברהם בבקר, ויחבש את-חמרו, ויקח את-שני נעריו אתו, ואת יצחק בנו; ויבקע, עצי עלה, ויקם וילך, אל-המקום אשר-אמר-לו ה'. ד ביום השלישי, וישא אברהם את-עיניו וירא את-המקום--מרחק. ה ויאמר אברהם אל-נעריו, שבו-לכם פה עם-החמור, ואני והנער, נלכה עד-כה; ונשתחוה, ונשובה אליכם. ו ויקח אברהם את-עצי העלה, וישם על-יצחק בנו, ויקח בידו, את-האש ואת-המאכלת; וילכו שניהם, יחדו. ז ויאמר יצחק אל-אברהם אביו, ויאמר אביו, ויאמר, הנני בני; ויאמר, הנה האש והעצים, ואיה הששה, לעלה. ח ויאמר, אברהם, ה' יראה-לו הששה לעלה, בני; וילכו שניהם, יחדו. ט ויבאו, אל-המקום אשר אמר-לו ה', ויבן שם אברהם את-המזבח, ויערף את-העצים; ויעקד, את-יצחק בנו, וישם אתו על-המזבח, ממעל לעצים. י וישלח אברהם את-ידו, ויקח את-המאכלת, לשחט, את-בנו. יא ויקרא אליו מלאך ה', מן-השמים, ויאמר, אברהם אברהם; ויאמר, הנני. יב ויאמר, אל-תשלח ידך אל-הנער, ואל-תעש לו, מאומה: כי עתה ידעת, כי-ירא ה' אתה, ולא חשבת את-בנך את-יחידך, ממני. יג וישא אברהם את-עיניו, וירא והנה-איל, אחר, נאחו בסבך בקרניו; וילך אברהם ויקח את-האיל, ויעלהו לעלה תחת בנו. יד ויקרא אברהם שם-המקום ההוא, ה' יראה, אשר יאמר היום, בהר ה' יראה. טו ויקרא מלאך ה', אל-אברהם, שנית, מן-השמים. טז ויאמר, בי נשבעתי נאם-ה': כי, יען אשר עשית את-הדבר הזה, ולא חשבת, את-בנך את-יחידך. יז כי-ברך אברכה, והרבה ארבה את-זרעך ככוכבי השמים, וכחול, אשר על-שפת הים; וירש זרעך, את שער איביו. יח והתברכו בזרעך, כל גווי הארץ, עקב, אשר שמעת בקלי. יט וישב אברהם אל-נעריו, ויקמו וילכו יחדו אל-באר שבע; וישב אברהם, בבאר שבע.

לגבי נוה

נוה במקורות:

שמות, טו', יג':

"נחית בְּחֶסֶדְךָ עִם זֶה וְנָאֲלָתָּ נְהַלְתָּ בְּעֶזְרְךָ אֶל נֹה קְדֹשְׁךָ".

ירמיהו, י', כה':

"ואת נוהו השמו".

ירמיהו, כה', ל':

"ה' ממרום ישאג... שאוג ישאג על נוהו"

ובמכילתא דר"י בשלח מסכתא דשירה פרשה ג:

"ר' יוסי בן דורמסקית אומר אעשה לפניו בית מקדש נאה אין נוה אלא בית המקדש שנא' ואת נוהו השמו (תהלים עט) ואומ' חזה ציון קרית מועדינו עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן (ישעיה לג). ר' עקיבא אומר אדבר בנאותיו ובשבחיו של מי שאמר והיה העולם בפני כל אומות העולם שהרי אומות העולם שואלין את ישראל לומר מה דורך מדוד שככה השבעתנו (שה"ש ה) שכך אתם מתים עליו ובך / וכך / אתם נהרגין עליו שנ' על כן עלמות אהבוך (שם א) אהבוך עד מות וכתיב כי עליך הורגנו כל היום (תהלים מד) הרי אתם נאים הרי אתם גבורים בואו והתערבו עמנו וישראל אומרים להם לאומות העולם מכירין אתם אותנו נאמר לכם מקצת שבחו דודי צח ואדום דגול מרבבה (שה"ש ה) כיון ששומעין שכך שבחו אומרים לישראל נלכה עמכם שנ' אנה הולך דורך היפה בנשים אנה פנה דורך ונ' בקשנו עמך וישראל אומרים להם אין לכם חלק בו אלא דודי לי ואני לו וגו' (שם ב) אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים (שם ו), וחכמים אומ' אלוננו עד שאבוא עמו לבית מקדשו. משל למלך שהלך בנו למדינת הים ויצא אחריו ועמד עליו הלך למדינה אחרת ויצא אחריו ועמד עליו כך ישראל כשירדו למצרים ירדה שכינה עמהם שנ' אנכי ארד עמך מצרימה (בראשית מו), עלו עלת שכינה עמהם שנ' ואנכי אעלך גם עלה וגו' (שם), ירדו לים שכינה עמהם שנ' ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל (שמות יד), יצאו למדבר שכינה עמהם שנ' וה' הולך לפניהם יומם (שם יג) עד שאבוא עמו לבית מקדשו"

משמעות השם:

השם מבטא את הכיסופים שלנו לכך ששם ה' יהיה שלם בעולם וכך גם כיסא כבודו בהר הקודש בירושלים. **פשטות משמעות המילה** הוא מקום עצירה למנוחה, כמו נוה מדבר, ונראה שרק כששם ה' יהיה שלם בעולם

- כשהקב"ה יתגלה במלוא עוזו ובשיא תפארתו - אז יגיע העולם אל המנוחה ואל הנחלה. (וזה ע"י בית המקדש שנותן את האפשרות לשכינה לשכון בעולם ולא להישאר רק למעלה).

משמעות שניה היא מה שמובא במכילתא 9: "ר' יוסי בן דורמסקית אומר אעשה לפניו בית מקדש נאה, אין נווה אלא בית המקדש שנאמר "ואת נווה השמו". - כלומר נווה מלשון נוי ויופי:

א. על שהיה בית המקדש יפה.

ב. היופי הוא הביטוי החיצוני של הפנים¹⁰, וכך גם המקדש הוא הדרך של הקב"ה להתגלות בעולם.

⁹ שמות, ט', ב'.

¹⁰ לכן ב"אמת ויציב" בתפילה, היופי הכי רחוק

סוואה שבת נואה - שלמות חיצונית ופנימית

מטרה:

החניכות תבנה שהמקדש הוא מקום המאזן ומחבר למעשה גם את הדברים החיצוניים ו"השטחיים" לקדושה.

*** שלב א' - סיפור מצורף.**

קוראים את הסיפור עד המילים "עד כאן" ושואלים את החניכות. אם הייתן במקום השופט, הייתן מזכות את הפושע?

*** שלב ב' - נר ה' נשמת אדם.**

כל חניכה מקבלת נר, מדליקה אותו ומתבוננת עליו.

מבקשים מהחניכות לספר מה הן רואות בנר.

מסיבים את תשומת ליבן שבנר יש את השעווה ויש את השלהבת. השעווה מסמלת את הגוף של האדם, את החיצוניות, ואילו השלהבת מסמלת את הנשמה- הפנימיות. בלי השעווה, השלהבת לא הייתה דולקת וכלי השלהבת אין אור- אין משמעות לשעווה.

כך גם באדם יש שני כוחות, פנימיות וחיצוניות. לפעמים נראה לנו, (כמו בסיפור הקודם) כי החיצוניות והפנימיות הן שני דברים נפרדים. השם "נווה" מראה לנו איך בית המקדש גייס גם את החיצוניות לקדושה. את האש אין בכוחנו לעצב, אך בזכותה ניתן לעצב את הנר.

אפשר לקרא את הסוף של הסיפור..

*** שלב ג' - נספר סיפור על שתי חתונות:**

חתונה אחת שכל האולם מלוכלך, המלצרים לבושים בבגדים קצרים וגופיות, הפחי זבל שפוכים ליד החופה וכו' וכו', וחתונה שניה- אותה החתונה, רק הכל נקי ומצוחצח.

*ולא - מה נכבד בנצח? הרי נציקי להחמק ונכאב בהחמקו אא?! כראא לאיופי יל חליבות כ
פוא מחבר בין פאלחיות ארומניות*

להרחבה ניתן לספר על ניקנור שהכין דלתות זהב למקדש והתאמץ מאד להביא אותם דרך הים. (מתוך "כה עשו חכמינו") או על הגפן מזהב שהייתה תלויה בבית המקדש, וכל מי שהיה עולה לרגל והיה רוצה לכבד את המקדש היה תורם עינב זהב, או אשכול זהב לגפן לפי יכולתו. הנתינה הגשמית הייתה על-מנת לעשות לקב"ה נחת רוח רוחנית.

סיכום השם נווה, מבטא את המשמעות של ביהמ"ק כמקום חיבור הכי נכון בין הגוף לנשמה, הפנימיות והחיצוניות.

מצד אחד, בית המקדש היה מאד מפואר. הכלים היו עשויים זהב וכסף ואף בגדי הכהן הגדול היו משובצים באבנים טובות. את המקדש על כליו יש להכין בצורה מדוייקת ועל פי מידות ספציפיות ולא לזלזל באף פרט.

יחד עם זאת, החלונות בבית המקדש היו פונים כלפי חוץ. (הצורה שלהם הייתה כך שמבפנים הפתח רחב ומבחוץ צר, שלא כדרך החלונות הרגילים). בניה זו, אומרת כי המקדש אינו צריך אור מבחוץ אלא להפך, משפיע את אורו על כל העולם. ובכלל כל המהות של בית המקדש הייתה רוחנית- כפרה לעם ישראל, קשר עם הקב"ה, השפעת טובה על כל אומות העולם ועוד...

היום, כשאין בית מקדש (ואולי דווקא היום), העבודה שלנו היא לזכור ולחבר את שני החלקים שמרכיבים את האדם לעבודת ה'. גוף ונשמה. פנימיות וחיצוניות.

נספח

בית המשפט!

הנאשם תומס קילר נמצא כבר בתא הנאשמים כאשר ארבעה שוטרים גברתיים חמושים בנשק סובבים אותו. חיזור כסיד יודע היטב את אשר צפוי לו. תוך זמן מה יושיבוהו על הכסא החשמלי. ובלחיצת כפתור אחת יקטעו את חייו. אשמתו מוכחת למעלה מכל ספק, אין טעם לנסות ולהכחישה. עשרות עדים ראו כיצד רצח פקיד בנק חף מפשע לאחר שהלה התנגד לתת לו את מפתחות הקופה.

בית הדין בהרכבו המלא מעיין בתיקו של הנאשם. העובדות ברורות, העדים חתומים. הודאת הנאשם קיימת זה מכבר - הפעם תהיה זו עבודה קלה. תוך ימים ספורים יסתיים הדין בגזר דין מוות לאיש הניצב בפניהם.

התובע כדרכו, פונה אל הנאשם: "תומס קילר - האם זה אתה?" - "כן אדוני". "האם הנך מודה באשמה המיוחסת לך?" - "כן אדוני".

דומה שהסנגור אובד עצות, שקוע הוא במחשבותיו, מעיין בניירות שלפניו. קשה לדעת על מה ניתן עוד לחשוב. כיצד ניתן בכלל להציל מצב אבוד שכזה. ואז, עם קבלת רשות הדיבור, פותח הסנגור בנאומו.

"כבוד השופטים, הרשו נא לי לפנות אליכם בשאלה אישית: "האם הנכם מאמינים באלוקים?... רגע של דממה השתרר באולם, תימהון מעורב במבוכה. שאלה מעין זו טרם נשמעה באולם בית הדין. מה לאמונה באלוקים ולמשפט? למה בעצם חותר הסנגור המחוצף הזה החודר לתחום השקפותיהם האישיות והפרטיות של השופטים?"

את התדהמה קוטע קול יו"ר חבר השופטים המשיב תשובה חד משמעית: "לא! אינני מאמין". גם שאר השופטים חוזרים מחזיקים אחריו: "אין אנו מאמינים בכוח עליון".

"אנו" - מוסיף השופט הראשי ואומר - אנשים רציונליים. אנו מאמינים רק בטבע ולא בקיומה של מהות על טבעית בעולמנו".

"הרשו נא לי" - ממשיך הסנגור - "לשאל שאלה נוספת: האם מאמינים אתם במציאות נשמה או בקיומה של מהות על טבעית בתוך האדם?"

"דומני שכבר אמרנו" - אומר ברוגז מה יו"ר חבר השופטים - "איננו מאמינים בשום מציאות על טבעית באדם או בעולם".

"ברשותכם" - אומר הסנגור - "אקרא בפניכם קטע שכתב חוקר אמריקאי ובו סיכום מהותו של האדם: אדם ממוצע בגובה ובמשקל בינוני, מכיל כמות שמן המספיקה לייצור שבעה מלבני סבון... ברזל לייצור מסמר בינוני... סוכר למילוי צנצנת... סיד לסיוד לול תרנגולים... זרחן למריחת אלפיים ראשי גפרורים, אשלגן לפיצוץ תותח צעצוע... מגנזיום וגופרית. ויסודות כימיים אלו מחירם תשעים ושמונה סנט בקירוב...".

הקהל מתחיל להיות מרותק. הדין נשמע כשיחה פילוסופית טהורה, ואיש עדיין אינו מבין את מגמתו הסופית של הסנגור.

והסנגור ממשיך ומקשה: 'מה בנוגע לרגשותיו של האדם? אם אכן האדם מורכב רק מחומרים כימיים בלי שום נשמה - מה הם כל הרגשות? האם גם הם יוסברו אך ורק על ידי הפרשת חומרים כימיים מבלוטות במוח?'

כמה דקות של דומיה משתררות, ולאחריהן דופק אב בית הדין בפטישו על השולחן ואומר: 'כן, בהחלט! רגשותיו של האדם נובעים מחומרים כימיים מסוימים המופרשים במוח האדם. כך קובע המדע!'

'את אומרת שרגזנות ואלימות של אדם נוצרים על ידי תהליכים כימיים במוחו, ולא על ידי נשמה שנמצאת בקרבו,' אמר הסנגור. 'אם אתם, השופטים, אינכם מאמינים במושג של 'נשמה', אתם חייבים להסביר כל התנהגות של אדם בחילוף חומרים כימיים במוחו.'

השופטים הנהנו בראשיהם לאות הסכמה.

'זעתה שאלתי הפשוטה היא,' המשיך הסנגור בקול בוטח, 'אם האדם הוא בסך הכול מכונה משוכללת המופעלת על ידי תהליכים טבעיים - אז מי שולט על כל המכונה הזו? אם הכול זה תאים ובלוטות, מי מנהל את כל המנגנון המורכב הזה? אם שכנו של הנאשם הרגיז אותו ובמוחו הופרשה כמות גדולה של חומר המביא לידי אלימות, כיצד הוא יכול לעצור בעצמו את פרץ האלימות? אם במוחו של תומס קילר נשפך 'מיץ בלוטת הרצח' בכמות גדולה יותר מאשר 'מיץ בלוטת האנטי-רצח' - מה הוא יכול לעשות? אינכם יכולים לשלוח אדם לכסא החשמלי רק בגלל שמעט יותר חומר המביא לאלימות הופרש במוחו. אם הייתם מאמינים שיש לאדם נשמה ששולטת על כל המנגנון הגופני, יש טעם למשפט הזה, אבל אם האדם הוא מערכת אוטומטית של חומרים המשפיעים זה על זה, אם כך אין כזה דבר 'אדם השולט על מעשיו' ואין טעם לשכר ועונש. אי אפשר לתת לאדם פרס על מעשיו הטובים או עונש על מעשיו הרעים, ולכן אני מבקש מבית המשפט הנכבד לפטור את הנאשם תומס קילר מכל אשמה.'

רעם של מחיאות כפיים סוערות ליווה את סיום נאום הסנגוריה. כל מי ששמע את הדברים לאשורם, הבין שבית המשפט המורכב משופטים כופרים שאינם מכירים בכך שבכל אדם יש נשמה החצובה ממקום עליון, לא יוכל להאשים את הנאשם על דבר שהוא, כביכול, לא אשם בו. אם השופטים ירצו להרשיע את הרוצח, יהיה עליהם 'להודות' שיש לו נשמה שאינו כלולה בגוף הטבעי, אלא שולטת עליו ועל המערכת המשוכללת של הפרשת החומרים. נשמה - שיכולה לרסן את האדם ולגבור גם על החומרים המופרשים במוחו ומביאים אותו לידי אלימות.

חבר השופטים התכנס לדין קצר. כעבור רבע שעה הודיע אב בית הדין על דחיית המשפט לחודש הבא, עד אז יתאסף חבר מושבעים אשר יחליט על פסק הדין העקרוני ביותר שניתן עלי אדמות: האם לאדם יש נשמה, או שהוא בסך הכול מכונה משוכללת הפועלת בצורה אוטומטית... עד כאן.

ולהמשך הסיפור:

כעבור חודש התאסף שוב חבר השופטים כשהפעם, הם הכריזו כי לאדם יש בחירה על גורלו ועל גופו ולכן למרות הכל ייגזר גזר דין מוות על הרוצח תומס קילר.

"אני מרוצה", אמר תומס קילר להפתעת כל הנאספים "שנגזר עלי עונש מוות. רק עכשיו מבין אני את משמעות וחומרת המעשה שעשיתי, רצחתי אדם אשר נברא בצלם אלוקים! פגעתי בנפש נעלה ולא בסתם מערכת חומרים אשר כמותה מצויה גם אצל הסוס והחמור. פגעתי במהות קדושה ונעלה. בחוש העל-טבעי הבריא שבי, הקרוי נשמה, מכיר אני עד עומק נפשי, מה גודל חטאי.

שבת נחלה

נחלה במקורות:

מכילתא בשלח פ"י, ילקוט פ' בשלח רמז רנ"ג:

"ארבעה נקראו נחלה, בית המקדש נקרא נחלה, שנאמר "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך", ארץ ישראל 11 "בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה", תורה, שנאמר 12 "וממתנה נחליאל, ישראל, עמי ונחלתי ישראל", אמר הקב"ה, יבואו ישראל שנקראו נחלה לארץ ישראל שנקראה נחלה, ויבנו את בית המקדש שנקרא נחלה, בזכות התורה שנקראת נחלה, לכך נאמר "בהר נחלתך. נחית בְּחֶסֶדְךָ עִם זֵו גְּאֻלְתָּ נְהַלְתָּ בְּעֶזְרְךָ אֶל נְוֵה קְדֻשְׁךָ".

ילקוט שמעוני, פ' בלק, כב, כד':

בית המקדש נקרא נחלה, שנאמר 13 "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", 14 "מה טובו אהליך יעקב, נחלים נטויו" – מה הנחל הזה אדם יורד לתוכו טמא ועולה טהור, אף בית המקדש יוצא ממנו בלא עונות.

משמעות השם:

המשמעות הפשוטה של המילה נחלה היא כפי שמסביר המלבי"ם - קניין, ובית המקדש נחשב "כביכול לנחלתו וקניינו של הקב"ה... שהוא מקום מוכן אל הקדושה והנבואה ורוח הקודש" 15, זהו מקום השראת השכינה.

המשמעות הנוספת המובאת בילקוט שמעוני שהבאנו לעיל היא מלשון "נחל", וכשם שהנחל מטהר את האדם כשטובל בו - כך בית המקדש מכפר עוונותינו.

ואם נחבר את שני הפירושים - כיוון שהמקדש הוא מקום השראת השכינה - המקום ממנו מגיעה הקדושה לעולם כולו - ודאי שהוא המקום המתאים ביותר לטהר את האדם מטומאותיו ומחטאיו, ולתת בו חיים חדשים של קדושה וטהרה.

ואם נרצה להיכנס יותר לעניינים:

* "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כ"ה, ח')

"בשעה שאמר הקב"ה למשה

"עשה לי משכן",

התחיל מתמיה ואומר:

כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים,

11 דברים, יש', י'.

12 במדבר כא', יש'.

13 דברים יב', ט'.

14 במדבר כד', ה'.

15 מלבי"ם, שמות, בשלח.

והוא אומר 'עשה לי משכן'...?

"כי האמנם ישב אלוהים על הארץ"

אמר לו הקב"ה:

לא כשם שאתה סבור כך אני סבור,
אלא כ' קרש בצפון וכ' בדרום וח' במערב,
ולא עוד אלא שארד ואצמצם שכינתי
בתוך אמה על אמה (בארון ובלוחות).
(שמות רבה ל"ד א')

* התכלית של הכל - ושכנתי בתוכם

שלושה בניינים הם, לדעת רבינו יונה: בניין העולם, בניין המשכן ובניין האדם. מתוך כל אחד מהבניינים הללו משתלשל הבניין שלאחריו: התכלית של הכל היא בניין האדם, לשם כך בא בניין המשכן, ולשם כך בא בניין העולם. נמצא שהתכלית של בניית המשכן ושל השכינה השורה בו אינה בהשראת השכינה במשכן עצמו, על אף שהוא קודש וקודש קודשים, אלא בהשראת השכינה בלבו של כל אחד ואחד מישראל. זהו עיקר החידוש בשתי הפרשיות הללו, תרומה ותצוה, שהתכלית של הכול היא: "ושכנתי בתוכם" 1 .

התכלית של הכל היא: "וידעו כי אני ה' אלהיהם" 2 - בניין כל אדם ואדם בפני עצמו, ומתוך כך השראת שכינה על כל אחד ואחד, כפי שהפסוק מסיים: "לשכנתי בתוכם אני ה' אלהיהם". מהמשכן יש שכינה, ומהשכינה יש השראה על כל אחד ואחד. התכלית של בניין האדם היא להיות מקום לשכינה. וכשיש אדם שהוא גדול בתורה וגדול ביראה - יש בכוחו לסייע להשראת השכינה בלבו של כל אחד ואחד מישראל. (הגאון הרב אברהם שפירא זצוק"ל)

* ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ולא נאמר: ועשו לי משכן, או לחילופין: ועשו לי בית מקדש. פסוק זה נראה במבט ראשון כתלוש מן הנושא הנדון בפרק כ"ה - תרומות למשכן, תבניתו הכללית במראה בהר ותיאור בניית מרכיביו.

חלק מפרשני המקרא סבורים כי ציווי בניית המשכן בא בעקבות חטא העגל, ואין מוקדם ומאוחר בתורה. לדידם, לבניית המשכן היו שתי מטרות: **א.** בניית היכל מוחשי לעבודת ה', **ב.** הודעה לכל האומות שנתכפר לבני ישראל חטא העגל. אחרים סבורים שציווי בניית המשכן הוא מצוות עשה לשעתו ולעתיד לבוא, ללא קשר לחטא העגל.

אלה ואלה מסכימים שמטרת ה"ועשו לי מקדש" הוא ל"ושכנתי בתוכם"- בתוך כל אחד מבני ישראל. אילו זה היה כך, הרי שבגמר מלאכת המשכן התורה היתה צריכה לתת ביטוי למגמה הזאת.

בסוף פרשת פקודי, בגמר תיאור הקמת המשכן נאמר: "ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המישכן" (מ', ל"ד). אין איזכור לכך, שבעקבות בניית המשכן הקב"ה שכן בתוך כל אחד מבני ישראל.

(ד"ר יצחק קניגסברג)

סוּוּלָה עִבְרִית נְחֻלָּה

"ארבעה נקראו נחלה, בית המקדש נקרא נחלה, שנאמר [שמות] תבאמו ותטעמו בהר נחלתך, ארץ ישראל [דברים י"ט יין] בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה, תורה, שנאמר [במדבר כ"א י"ט] וממתנה נחליאל, ונחלתי ישראל, אמר הקב"ה, יבואו ישראל שנקראו נחלה לארץ ישראל שנקראה נחלה, ויבנו את בית המקדש שנקרא נחלה, בזכות התורה שנקראת נחלה, לכך נאמר בהר נחלתך. "(מכילתא דרבי ישמעאל)

נושא הפעולה: הקב"ה שוכן במקדש במטרה שישכון בתוך כל אחד מישראל.

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו כי ה' שם נחלתו המקדש אך המטרה שהמקדש יהיה 'כלי' שמעביר את שכינתו ונחלתו של ה' לתוך כל אחד מעם ישראל. זה שאנו נחלת ה' מחייב אותנו לפעול ולהפיץ את תורת ה'.

מהלך הפעולה:

* **חלק א':** מהי נחלת ה'?

* **חלק ב':** אני שליח!

* **חלק ג':** אני פועל

חלק א': מהי נחלת ה'?

נביא/נכין עם החניכים 4 (בעזרת עיסת כדורי שוקולד או כל דרך יצירתית אחרת) דברים שמסמלים את:

תורת ישראל - ספר תורה

עם ישראל - דמויות של אנשים שונים/חבורה של גוונים שונים בעם ישראל מחובקת.

ארץ ישראל - מפה.

המקדש - ציור של המקדש.

נסביר לחניכים שארבעת דברים אלו נקראו נחלה. (אפשר לחלק את הפתיחה המצורפת).

ללא את החניכים מדוע?

כאם נראה אדם לאסור לקרוא אלוה דברים נחלה?

נסכם: נחלת ה' זה מקום שה' שוכן בו וממילא הוא קדוש יותר. המקום העליון שמבטא זאת זה בית המקדש. נשאיר פתוח לבירור במהלך הפעולה-למה עוד אפשר לקרוא נחלה?

חלק ב': אני שליח

הסיפור - "קוקה כמשל" מתוך הספר "וקראתם דרור" (מצורף נספח)

ללא את בחינתים? איזה חידוש דברו רוצה לפרובור אמכנסטיים?

דרור רוצה לומר שתחום הדת שלנו מתפרס על יותר מאשר המקום המצומצם בבית הכנסת או בשבת אלא בכל תחומי החיים.

נחלק לכל חניך עיגול ומשולש כאשר המטרה שלהם להראות אם מבחינתם החיים (שמסמל העיגול) והיהדות (שמסמל המשולש) צריכים להיראות/איך הם בחייהם עכשיו? רחוקים אחד מהשני/צומחים אחד מתוך השני/וכו'...

נסכום: תורת ה' אינה מצומצמת למושגים הדתיים אלא מתפרסת על כל תחומי חיינו.

"נמצא שהתכלית של בניית המשכן ושל השכינה השורה בו אינה בהשראת השכינה במשכן עצמו, על אף שהוא קודש וקודש קודשים, אלא בהשראת השכינה בלבו של כל אחד ואחד מישראל." (הרב אברהם שפירא זצוק"ל)

חלק ג': אני פועל

נחלק לחניכים את השיר הבא:

"בלבבי משכן אבנה להדר כבודו,
ובמשכן מזבח אקים לקרני הודו,
ולנר תמיד אקח לי את אש העקידה,
ולקרובן אקריב לו את נפשי היחידה."

דיון:

באיזה מקום בחיינו אנו פועלים צפ"י מרת פ'?
איפה פועל לבאינו?

נסכום: נחלת הקב"ה זה העולם כולו כאשר במקדש זה מתבטא ביתר שאת. אך המטרה של השכינה במקדש היא להגיע ללב כל אחד מעם ישראל, לחדור לתוכו כך שכל אחד ירגיש שהוא באופן תמידי שליח של הקב"ה ושל תורת ישראל ולא רק במקום המצומצם של קיום מצוות.

חיינו הם חיים של שליחות, של מסירות נפש על תורת ישראל בכל רגע זה צריך להיות הקו המנחה אותנו.

קוקה כמשל

בניה, מכיניסט מורעל.

הייתי בדרך החוצה מהמכונה כשראיתי ג'יפ צבאי מגיע, ונזכרתי. נזכרתי שהודיעו שיכול להיות שהיום הוא יגיע. כבר כמה פעמים המפגש עם מח"ט חברון התבטל. אחר כך, כששמענו בחדשות למה הוא לא יכול היה לבוא, היינו גאים שידענו ראשונים על הפעולה. סוג של ידיעה. ועכשיו הג'יפ מגיע, והנה זה קורה.

רצתי כמו משוגע חזרה לכיוון המכונה, וראיתי את המח"ט ואת הרב שלי מדברים. כולם יודעים שהם חברים טובים עוד מתקופת הישיבה התיכונית שלמדו בה יחד, או כמו שהרב שלי אוהב לדייק, "לא למדו כה" ביחד. שמעתי את המפקד אומר, "בואנה, כהן, מה אתה רוצה ממני, מה אתה רוצה שאני אגיד להם", ולא שמעתי מה הרב שלי ענה. רק את המפקד שמעתי: "אתה יודע ללמד יותר טוב ממני. בשביל מה הבאת אותי בכלל?" המח"ט ניסה שוב: "אתה תלמד וגם אני אקשיב." התפללתי שזה לא יקרה. רציתי לשמוע דווקא אותו. את הרב שלי שמעתי מספיק, או אם נדייק, "לא שמעתי" מספיק.

כבר הרבה זמן שמעתי שכולם מדברים על המח"ט, דרור הם קוראים לו, כאילו הוא חבר שלהם. ישי ידע לספר עלילות גבורה של דרור מסירת מטכ"ל ודויד אמר שהוא לא מאמין לחצי מהסיפורים: "מאיפה אתה יודע?" שאל את ישי, "הרי הכול שם סודי ומסווג." ישי התפתל, וכולנו ידענו שיש לו אח במטכ"ל ורק אסור לו להגיד. אחד סיפר שידוע שדרור רגיש מאוד ודואג למשפחות השכולות ולפצועים ואחר אמר שהוא קשוח לחיילים שלו פחד. וחיימי סיפר שדרור לא עבר את הגיבוש הראשון לסיירת בגלל בעיות בכריים ושהוא בכלל חלם לשרת

בצוללות. מאיפה חיימי יודע דברים כאלה? תמיד יש לו כל מיני סיפורים שאף אחד לא יודע, והוא מתעקש שהם נכונים. יכול להיות עיתונאי, זה ישבנו והחלפנו סיפורי גבורה, וקיווינו שדרור בעצמו יספר עליהם. שימי אמר שבטח דרור לא יספר על עצמו דברים כאלה, אבל החלטנו שאם הוא לא יספר, אנחנו נשאל, ונכריח אותו ושתף אותנו בחוויות האמיתיות. אביב, שרוצה ללכת למגלן, אמר שישאל את דרור על היחידה, והסביר למי שלא ידע שדרור היה גם מפקד מגלן, ואני רציתי לשאול אותו אם נראה לו שאפשר להתחתן במהלך הצבא, ומתי הכי טוב, ויש לי סיבות טובות לשאול את זה כבר עכשיו.

הרב מאיר השתיק אותנו ופתח:

"אני שמח לארח אצלנו את אל"מ דרור וינברג, מח"ט יהודה. לא אוכל לספר שבחו בפניו..."

והרב הוסיף, "וגם לא בפניו."

הרב מאיר התעלם והמשיך, "בכל מקרה אוכל רק לספר לכם שבתפקידו היום דרור אחראי על גזרה רגישה ומורכבת, בתקופה לא פשוטה. הזמנו את דרור לשתף אותנו בחייו של מפקד דתי ובעשייה צבאית יומיומית ושוחקת."

דרור התערב מיד: "מי שבשכילו זו עשייה שוחקת, שלא יבוא בכלל, נכון, ישנה עשייה אינטנסיבית מאוד, אבל מלאת אתגרים. מי שמתעייף עוד לפני שהתחיל – שלא יבוא בכלל."

הרב מאיר חייך. נראה שמח על שהצליח (בלי כוונה?) "להרליק" את דרור. ברור שמפה השיחה כבר תתנהל במסלול הנכון.

דרור תיאר בהתחלה את המורכבות של האזור שבו הוא נמצא, עם הפעילות הצבאית בו, ומהר מאוד הגענו לשאלות הקשות. דרור דיבר בזהירות. "המציאות מורכבת, אבל צריך לזכור שחברון אינה שייכת ליהודים אלה או אחרים. חברון היא של העם היהודי כולו. לא רק של אלה הנמצאים כאן היום, אלא של העם היהודי זה הדרות. אין ספק שכאן, בתפקיד הזה שלי, אני מרגיש שליח של האומה כולה לדורותיה." ואז, כבת אחת, עבר דרור נושא ואמר: "עכשיו אני רוצה לשאול אתכם. מספיק עם התפקיד שלי. מה עם התפקיד שלכם? מה אתם הולכים לעשות בצבא? לאן אתם רוצים להגיע?"

צעקנו שמות של יחידות סודיות יותר ופחות, קרביות, אליטיסטיות. "מה עם שריון? צנחנים? גולני?" דרור שאל, והיו כמה שהרימו את היד.

מישהו צעק: "תמיד המפקדים הבכירים שהתחילו ביחידות המטכ"ליות אומרים לנו את זה..." וכולם צחקו. גם דרור.

"מה זה חייל טוב? חייל טוב הוא חייל שמגיע לביצועים טובים, ללא ספק. איך הוא עושה את זה? מתאמן הרבה. אין שום פתרון קסם אחר. אימונים, אימונים ושוב אימונים. אתם יודעים כמה מתאמנים ביחידה למבצע?"

האוזניים קפצו לנו. סוף-סוף נשמע משהו על הדבר הסודי הזה. דרור המשיך:

"מכינים מודל, ועושים תרגיל יבש, ואחר כך תרגיל רטוב. כל שלב לוקח הרבה זמן. לומדים לקחים, משנים, משפרים. רק בסוף יוצאים למבצע. המבצע הוא החלק הקצר, ובמובן מסוים הפשוט מכולם. "בכמה מבצעים בממוצע, לדעתכם, משתתף חייל במהלך השירות שלו?"

חשבתי משהו בין 15 ל-20 אחרי הנחה.

"בערך פעמיים במהלך השירות יוצאים למבצע."

מה?! לא יכול להיות.

"כמעט כל השירות מתאמנים. מאכזב? רק ככה נעשים חיילים טובים. כדי להיות חייל טוב זה לא מספיק לדעת לקרוא מפה ולהיות אלוף בריצה ובטיפוס על חבל. זו דייקנות. זו עבודה. זו הכנה. ועכשיו תגידו לי – מה זה להיות חייל דתי טוב?"

השתררה דממה. היינו המומים. לא צריך אותנו בצבא? הוא לא הגויס קצת? הרב שלנו השתעל קלות, והר"מים האחרים חיפשו נמלים על הרצפה. השיחה הסתיימה בתחושה כבדה.

ניגשתי לשאול אותו את מה שרציתי לשאול מההתחלה, ושמעתי אותו אומר לרב שלי: "מה קרה? קצת נעלבו? נגבגב להם את הדמעות. לא נורא." אחרי כמה משפטים נוספים הוא אמר לו לקרוא לנו בחזרה. הוא פנה אלי ושאל, "תגיד לי, מי המטפס חבל הכי טוב שלכם?"

רצתי לקרוא ליוחאי למרות ההתנגדות של הרב שלי. בשנייה כולם הגיעו עם מצלמות. אלוף־משנה בצה"ל מול **מכיניסט** דרור הלך הצדה והוריד את החולצה. "מי לוקח זמן?" תחרות א' "ועכשיו רק בכוח הידיים" תחרות ב' "ועכשיו בתשעים מעלות"

הרב שלי ניסה לעצור אותו, וכולנו שמחנו שלא הצליח. **שכחנו** ברגע את האווירה העכורה שהיתה ונעמדנו מסביב, צועקים ומעוררים, מצלמים בלי הפסקה. מח"ט בגופייה מטפס על חבל זה לא **משהו** שרואים כל יום. בבית לא יאמינו לנו. בסוף התחרות דרור לבש **חזרה** את החולצה, וכשהוא מתנשף מהמאמץ אמר: "והעיקר, חברים, בלי תירוצים. בלי סיפורי סבתות ורחמנות **עצמית**. אצלנו יש כלל: 'אין תירוצים – יש תוצאות'. רק בכיינים מתחבאים מאחורי תירוצים. קשה לי כואב לי בוכה לי. אנחנו בצבא צריכים אנשים חזקים. גיבורים. גיבורים בכוח, גיבורים ברוח. אתם מוזמנים להכין את עצמכם להיות הגיבורים הבאים שלנו. גיבורים רציניים, אנשים עם עוצמה. זה השם של המכינה שלכם, לא?"

"להניח כל יום תפילין."

"מה עוד? מי לדעתכם נקרא חייל דתי?"

"מי שמתפלל שלוש פעמים ביום."

"שמברך ברכת המזון."

"ששומר כשרות גם בתנאים קשים!"

"שומר שבת?"

"שומר נגיעה..."

כולם צחקו ודרור המשיך לשאול בפנים רציניות: "ומה עוד?"

וכשאף אחד לא השיב, ענה בעצמו: "חייל שמנקה את הנשק **היטב**

כלי חיפופים, שלא שובר שמירה, שלומד את הציר בעל פה."

חשבנו שהוא יסביר לנו כמה חשוב לקיים מצוות בצבא, והנה הוא

מסביר כמה חשובה חיילות טובה. הוא הפליג בסיפורים על **חיילים**

חפיפניקים, ואני חשבתי שזה מושג שקשור לקיום מצוות. והוא הסביר

לנו מה זו רצינות בצבא, ומה זה השתדלות ומאמץ ועבודה קשה. **וכל**

זה אם אתה רוצה להיות חייל דתי רציני.

לא יכולתי להתאפק והצבעתי. "אני לא מבין מה אתה אומר לנו.

אתה לא חושב שלהיות חייל דתי זה אומר שצריך להקפיד על **ציצית**

וכשרות?"

דרור האדים.

"אתה שמעת את זה ממני? זה פשיטא. אם יש כאן מישהו **שלא**

מתכוון להתפלל כל יום – שלא ילך בכלל לצבא. לפחות לא עם **כיסה**.

אם יש כאן מישהו שהולך להתחיל עם הפקידות בבסיס – **אנחנו לא**

צריכים אותו. שלא יעשה חילול ה'. כאלה יש לנו מספיק. **אנחנו צריכים**

גיבורים. לא נמושות."

הרב שלי ניסה להסביר משהו ודרור חתך אותו, "אל תדאג, **אני**

מסתדר", והמשיך להסביר:

"חייל דתי צריך להיות מאה אחוז דתי. אבל הוא גם צריך להיות

מאה אחוז חייל. חייל דתי מצ'וקמק לא רק פוגע בחיילות שלו, אלא

פוגע גם ביראת שמים שלו. אתם מבינים על מה אני מדבר בכלל?"

שתיקה.

"היתה לי פעם כלבה", המשיך, "שקראו לה קוקה. קוקה היתה כלבה

מאולפת. מה שאומרים לה עושה. ארצה – ארצה. רגלי – רגלי. זורקים

לה מקל – מביאה. משמעת עשר. עד ש..."

"עוברת תלתולה באזור", אמר אביב, ודרור חיך.

"בריוק. ומאותו הרגע, קוקה כבר לא סופרת אותי. אין רגלי. אין

ארצה", ובאחת נעשה רציני: "באת מאולף לצבא: תכרך, מברך. תתפלל,

מתפלל. ציצית – ציצית. ואז עוברת לידך חיילת יפה. החברה יוצאים

לכלות במקום לא כשר. נוסעים כולם לנופש לשבת. ואז הכול נגמר.

פתאום יש שאלות ביראת שמים, יש בעיות אמונה. לא בטוחים בדרך..."

ניסיתי להגיד משהו והוא לא נתן לי: "אין שחיקה בצבא. יש מי שבא

שחוק. חיילים כאלה אנחנו לא צריכים. חיילים שמכזים את התורה

אנחנו לא צריכים. אתם חושבים שלא היו חיילים לפניכם? לא יהיו

סיירות בלעדיכם? לא יהיו טייסים? היו ויהיו. השאלה היא מה יהיה

החידוש שלכם בצבא. אם אתם לא הולכים להיות רציניים – אל תבואו.

לא צריך אתכם."

שבת נאור

מעוז במקורות:

דניאל, יא', לא':

"וחללו המקדש המעוז".

אב"ע:

"וחללו המקדש – המעוז שהיה לישראל, כמו "גאון עוזכם"."

משמעות השם:

המשמעות הפשוטה של המילה הוא - מקלט, מקום מבוצר, סלע גדול. המקדש הוא המעוז החזק ביותר של עם ישראל, משם עם ישראל שואב את כוחותיו הרוחניים שבלעדיהם לא יעמדו לו גם כוחותיו החומריים. זה המקום שמנו אנו יונקים את הקדושה והטהרה, וכל האורה שבעולם ממנו היא יוצאת.

סוואה לשבת מאוז

מה היה קורב פיוס אם היה לנו בית מקדש? מהחיות הכח שלנו מאוז פזואלס?

פירוש המילה מעוז= כח/ מבצר/ חוזק/ ביטחון/עוצמה

רצינול- בתקופת בית המקדש היה עמ"י אור לגויים. הוא היה בעמדה של חוזק, כל הגויים הגיעו לחזות באור ה' ובסגולתו של עמ"י שנבחר על ידו. השם "מעוז" מבטא את המקום הגדול הזה שבו עמד עמ"י בתקופה זו. מעוז פירושו- מבצר חזק, שם המקרין ביטחון ועוצמה. בפעולה זו נלמד על המצב שבו היה עמ"י ועל הכח והביטחון הסגוליים שהעניק לו בית המקדש ושכינת הקב"ה בתוכו.

מטרה

החניכים יבינו מהי סגולת ישראל ויכיר בפערים הגדולים בביטחון במציאות כאשר בית המקדש איננו.

מהלך הפעולה-

שלב א' - "ה' מעוז חיי", בית המקדש כמספק הכח לעמ"י

לפני הפעולה נכין מספר בקבוקים ריקים [כמה שיותר] שקצוותיהם חתוכים משני הצדדים וכן שני דליים- אחד ריק והשני מלא במים וכן נטלה או כלי קיבול אחר בסדר גודל דומה.

נעמיד את הדלי הריק במרחק מסויים מהדלי המלא ונסביר לחניכים כי עליהם להוביל מים מהדלי המלא לדלי הריק ע"י בניית צינור מהבקבוקים החתוכים שיש בידם. הנטלה מיועדת אך ורק ע"מ להעביר מים מהדלי המלא לתוך הצינור!

אחרי שהחניכים יצליחו להעביר את המים מדלי לדלי ע"י הצינור שבנו- נקשה עליהם את העבודה. בתחילה נוריד כמה בקבוקים ויהיה עליהם להסתדר בלעדיהם ובכל זאת להעביר מים עם צינור יותר קצר. בהמשך נקח להם את הנטלה. החניכים יתוודעו לכך שהרבה יותר קשה להעביר כך את המים.

לאחר סיום הפעילות נלא את החניכים איך היתה המשימה ומה היה הכי קל.

נסביר לחניכים שמה שעשינו הוא בעצם משל.

הצינור שבנינו משול לעמ"י. תפקידו של עמ"י הוא להעביר לגויים את תהילת ה'. תפקידו להיות אור לגויים. כאשר בית המקדש היה קיים, כל הגויים היו מתקבצים לשמוע את הבשורה של עמ"י בעולם. עמ"י הוא בעצם הצינור של הקב"ה אל העולם הזה. ראינו שכאשר הורדנו כמה בקבוקים היה לנו יותר קשה להעביר את המים אל הדלי הריק. וכשחסרה הנטלה- זה היה כבר כמעט בלתי אפשרי.

כך גם אנחנו- ללא המקדש, ללא שכינת ה'- קשה לנו עד כמעט בלתי אפשרי להעביר את תהילת ה' בגויים. במקום להעביר אותה בזרמים גדולים, בעוצמה- אנו מעבירים בטיפות קטנות. חסר בנו חלק מאד משמעותי ובלעדיו אנחנו לא יכולים להיות אור לגויים כמו שהיינו אז. מעוז חיינו- בית המקדש- המקום ממנו אנו שואבים את הכח הסגולי שלנו איננו ובלעדיו ובלעדיו קשה לנו להיות מי שהיינו כאשר היה קיים.

שלב ב' - החסרון בימינו

נחלק לחניכים דף עם קטעי המקורות הבאים-

”עֲשֶׂרָה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לֹא הִפִּילָה אֱשֶׁה מְרִיחַ בְּשַׁר הַקֹּדֶשׁ ; וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׁר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זָבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים, וְלֹא אֲרַע קָרִי לְכַהֵן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַפְּפוּרִים; וְלֹא כָּבוּ גְשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, וְלֹא נִצָּחָה הַרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֶשֶׂן, וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל

בְּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבַלֶּחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רוּחִים. וְלֹא הִזִּיק נֶחֱשׁ וְעֶקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם, וְלֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוּ צַר לִי הַמָּקוֹם שְׂאֵלֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם”

א הדבר אשר חזוה ישעיהו בן-אמוץ על-יהודה וירושלם. ב והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים, ונשא מגבעו; ונהרו אליו כל-הגוים. ג והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל-הר-ה' אל-בית אלהי יעקב וירנו מדרךיו ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה, ודבר-ה' מירושלם. ד ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו תרבותם לאתים והנחיתותיהם למזמרות. לא-ישא גוי אל-גוי חרב ולא-ילמדו עוד מלחמה.

(ישעיהו פרק ב', פסוקים א-ד)

שאלות מנחות לדיון:

- * אף מה בצבא חסר אנו? [נימן אחניכס אומר כל מה לעולם בראש]
- * באם אפשר לתא את בחוסר הצבא באי בית מקדל?
- * "ונכרו אליו כל האויים"- מה המיוחד לאליו ונכריים כל אוי האל?
- * באם אדעמכ מתקיימת נבואת ישעיהו במציאות ימינו?
- * אמה קלב אנו אריות אור אויים במצב לבית המקדל אינו?

נסכם את הפעולה-

השם "מעוז" מבטא את העוצמה והכח שיש לעמ" בזכות השכנת השכינה בתוכם ע"י בית המקדש. אנחנו העם שהקב"ה בחר ע"מ שנקדש את שמו בעולם וע"מ שנהיה כלי שמעביר את בשורת ה' בכל העולם.

בית המקדש נותן לנו את הכח הזה להיות אור לגויים. הוא מקור הכוחות שלנו. ממנו אנו שואפים את הסגולה. וברגע שבית המקדש איננו, העוצמה הזו מתעמעמת וקשה לנו להוביל את האור הזה בצורה דרסטית ממה שהיה אז.

עלינו לדעת שיש לנו תפקיד גדול מאד בעולם ועלינו לכסוף למצב הזה. כל העולם צמא לבשורה שלנו לכן עלינו לפעול ככל יכולתנו ולשאוף לבניין המקדש מחדש.

ערב לימוד הורים וחניכים על הכסיפה לבית המקדש או בשפתינו על הציפייה לבניין אריאל

**"ירושלים לא תבנה כי אם כאשר ייכספו אליה בני ישראל תכלית הכוסף עד
אשר יחננו את אבניה ואת עפרה"¹⁶**

כדי לכסוף באמת לבניין ירושלים והמקדש חייבים אנו לדעת את מעלתה, וזה מה שננסה לברר בלימוד זה.

במסכת ברכות, לב ע"ב נאמר:

"מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה...ונפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמיים"

נראה שחז"ל למדו דרשה זו מהפס' המפורסם על בניין המשכן - "ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם". - בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך עם ישראל. ואם נשלב את הפשט והדרש נראה שע"י שה' משרה שכירתו במקדש - גם עם ישראל יכולים ביתר קלות להידבק בשכינה.

מה בצדק ניתן לאמוז מכאן על משמעותו ועל מבקדו של המקדש?

גילינו כי בעצם המהות של בית המקדש היא לחבר את עם ישראל לקב"ה. ללא המקדש קשה הרבה יותר לראות איך הבורא יתברך מתגלה במציאות. כשהיה בית המקדש קיים ניתן היה לראות את התגלותו של ה' בצורה הרבה יותר מוחשית.

את אותו העניין אנחנו מוצאים גם במהות של השמות גלעד ודביר (כיתות ג ו-ד) שתי שמות המעידים על הקשר הישיר שיש בינינו לבין הקב"ה דרך המקדש.

איך אצלכם בלמות האלו נותנים את הכסבי כפה?

ובמסכת סוטה, ט', יב':

**"משחרב המקדש בטל השמיר ונפת צופים ופסקו אנשי אמונה...אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל
לברכה וניטל טעם הפירות"**

איך קלוי ביטול טעם בפירות אחרות בית המקדש?

הפירות הם ההשפעות החיוביות שמושפעות בעולם - התוצאות של המעשים. ומה שבטל זה לא הפירות עצמם. אלא טעם הפירות! ההשפעות החיוביות עדיין משפיעות בעולם, אלא שקשה לחוש אותם - לטעום אותם. ה' מתגלה בצורה יותר נסתרת, ולא בגלוי כמו שהיה בזמן המקדש¹⁷.

בעניין השבט נווה (כיתה ו) דיברנו על מציאת הנוי הן בפנימיות והן בחיצוניות של המקדש. כאשר חרב הבית החלה הפרדה בין חיצוניות לפנימיות וכך גם בטל טעם הפירות כנ"ל.

¹⁶ הכוזרי, מאמר חמישי, כד':

¹⁷ לעיתים רואים גם את השפעת ה' בעולם אלא שלא מרגישים את המתקנות והטוב שבהתגלות זו.

דברים י"ב, ה:

"כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו לשכנו תדרשו ובאת שמה"
שמה"

"דרוש על פי נביא. יכול תמתין עד שיאמר לך נביא? תלמוד לומר 'לשכנו תדרשו ובאת שמה': דרוש ומצוא, ואחר כך יאמר לך נביא 18"

*נחלוב ביחד: אלו דברים אנחנו יכולים היום צדיין בלי הנבואה לבצע כדי לקיים את מצוות אלכנו
מבטל?*

בפעולה בה עסקנו במהות השם הראל (כיתה ה) דיברנו על מסירות הנפש שהתגלתה לעולם בעקידת יצחק. ועל מסירות הנפש אליה אנחנו נדרשים היום מכח היותנו בני אברהם ויצחק ובשאיפתנו לבניין המקדש.

הכוזרי, מאמר שני, לב:

"אולם אנחנו כאשר נפגע ליבנו, הוא בית מקדשינו – נחלנו (נעשינו חולים), וכאשר ישוב ליבנו לאיתנו – נרפא גם אנחנו"

על בית המקדש כמקור הכח והחיות של עם ישראל דיברנו כאשר עסקנו בשבט מעוז (כיתה ז) הבנו שבית המקדש הוא מעוז חיינו ומקור חיינו כאשר הוא חרב. גם חיינו שלנו כעם, נטולי כח חיות אמיתי. ממש כדברי הכוזרי.

ונסיים בסיפור קצר:

מספרים על ר' אריה לוויין שעלה לקברה של רעייתו, לאחר שהות קצרה אמר: "כמה בוכה אדם על קרוב או חבר שנפטר לו? הוא בוכה הרבה בשעת הפטירה ומוסיף לבכות ולהתאבל זמן מה לאחר מכן, ואז מפסיק. כעבור זמן מה אין יותר כח לבכות, חרב מקור הדמעה וממשיכים בחיים. "גזירה על המת שישתכח מן הלב" אבל על חורבן בית המקדש, בית אבנים, לא אדם חי, שלא ראינוהו בתפארתו, שחרב לפני הרבה שנים - עליו בוכים היהודים ומתאבלים שנה אחר שנה, מאות שנים. מקור הדמעה לא יבש, יש עוד דמעות, הצער והאבלות עוד קיימים. אות הוא לנו שלא מת מונח לפנינו...אם יש לנו כח לבכות, אם יש עוד דמעות - אות הוא שהדבר שאנו בוכים עליו, חי הוא, ולא מת! המת משתכח, אך אם את המקדש לא שכחנו - אות הוא שיש עוד תקווה..."

עם שבט נחלה (כיתה ח) דיברנו על התפקיד של המקדש כצינור לשפע של הקב"ה. השפע הזה שכל כך חסר לנו ואין לו שום תחליף כמו שמתאר הרב אריה לוין.

יהי רצון שייבנה בית המקדש מהרה ואיתו ייבנה גם כל עם ישראל

ואיתו העולם כולו במהרה בימינו!

ושנייה לפני סיום:

כא מה לרצית לדעת על פלאות החדשים של חב"א אריאל...

1

למה בכלל להחליף שמות?

המטרה של החלפת הפלאות היא לזכור
מקם ומשמעות לשם של פלבט. כיום
שמות פלבטים לא אומרים אחיכים שלנו
כיום. בפיץ הפזון לפלאות ילקטו את
הדריק של התעוזה...

3

מה, בשמות של עכשיו אין תוכן?

יש משמעות אבל היא לא מדברת אלא
החניכים שלנו. היא לא מקפדת את דרכה
אל תעוזה אריאל, אלא, כנראה, את דרכה
אל תעוזה בני עקיבא לבחורה בהם.

2

למה בכלל צריך תוכן בשמות חב"א?

לשם יש משמעות ומקום וחלוקה. כפי שנכתב
בהקדמה, לשם מבטא מילות תפקיד. חוץ
מצד- את השם החניכים מצריים על הקרי
בסניף, מסתובבים איתו על החולצה,
צורחים אותו במוראליים וצוד. בעבר
בצבא היו קוראים למבצעים בשמות קוד
או במספרים. הלשם מסויים הבינו לשלם
אל המבצע יש הפסערה אדירה על כל מי
לשומע אותו, צוד לפני שהוא חולב עליו
ועל המשמעות שלו. כך בפיץ אצולת שמות
מבצעים כמו "חומת מאן", "עופרת יצוקה"
וצוד.

4

אז מה המשמעות של השמות שלנו?

בחנונו בשמות בית המקדש כמו לשם התעוזה
"אריאל" - באמירה שאנחנו תעוזה לפועלת
על מנת לקרב את הפאזולה פלאמה. ה"ה
צנינו ארקים מדינה עם צבא, וכאלה חזקים.
אבל ברוח חסרה. פאם הפאנו אכאן להיות
צוד עם כבול הפאמים? מה צה אומרי מדינה
יהודית אם היא לא נושאת את רוח היהדות
ואת הפליכה בדריק התורה? בית המקדש
מסתא בדיוק את המקום הפצה - מקום
לכל כולו מיועד אחיבור וקלר עם רבל"ץ.
ועל נושא צה בהרובה בהקדמה לחוברת
ובפועלות של פלבטים פלונים...

5

האם זה לא מרחף מידי?

כל מי לבא לעלות לינוי במציאות נתבסס במרחק. לפני 150 שנה חלבו לגמרי הרציון לפריוודים יחצרו לארץ ישראל ועוד במדינה עצמאית צה פצוי. הרצו טביז את המלפט "אם תרצו אין צו אגדה", ט הרהב אנשים חלבו לפוז סתם הוצה ולא מחובר למציאות. ו"ה צכינו ארקמות מדינה. אם אנחנו מאמינים בגאולה פלומה, התיקון הפוזם ובבניית בית המקדל אז כדאי שנעבוד על צה.

7

אבל אולי זה יגרום לאנשים אחרים לחשוב שאנחנו לא אוהבים את בני עקיבא?

כל מי לבא לעלות לינוי במציאות נתבסס במרחק. לפני 150 שנה חלבו לגמרי הרציון לפריוודים יחצרו לארץ ישראל ועוד במדינה עצמאית צה פצוי. הרצו טביז את המלפט "אם תרצו אין צו אגדה", ט הרהב אנשים חלבו לפוז סתם הוצה ולא מחובר למציאות. ו"ה צכינו ארקמות מדינה. אם אנחנו מאמינים בגאולה פלומה, התיקון הפוזם ובבניית בית המקדל אז כדאי שנעבוד על צה.

6

האם זה לא יגרום לפילוג עם תנועת בני עקיבא?

מאובן לאין המטרב כאן איצור פילוג חילוף. אין אנו ממרות עם אף אחד, ואנו לא חיים "בצילה" של שום תנועה. תנועת אריאל היא כח פועל, יוצר ומוביל בעם ישראל. כח עצמאי גדול וחשוב. ולכן ארפק- עם ישראל רק ירוויח מכך של תנועה ומנועה תפועל בצורה פלומה ביותר המתאימה אר! ואם תנועת אריאל תמצב ומגדל ומבטא בל דרך אפטרית את דרכה האמיתית כל כך, הדרך לקירוב בגאולה ולבניין המקדל, רק טוב יצא מצה. תנועות אריאל ותנועות בני עקיבא פועלות בלתי תנועות שונות בבר אמעלה מלוליים שנה. הפילוג לא נוצר בגלל שיש לנו שמות שונים. אלא בגלל שהייתה (ועודנה) מחלוקת יסודית על הדרך בה תנועת נוער צריכה אפועל. וכמו שלם התנועה שלנו מיוחדת רק אנו ומלקק את דרכנו, וכך אם סמל התנועה, המנון התנועה ודגל התנועה (לגמ בו מופיע בית המקדל) - כך שמות הלבטים שלנו צריכים אלקק את דרכנו.